

LA PINA I EN MÀRIUS D'EMPÚRIES

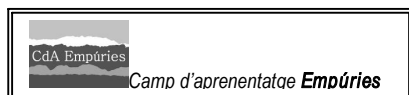

La Pina i en Màrius d'Empúries

Text de **Gerard Carrión Masgrau**

Il·lustracions de **Joan Barris Neira**

Edició, impressió i muntatge: Camp d'aprenentatge **Empúries**

L'Escala, 2007

—Mare, no puc dormir.

—Aclofa't bé al niu i tanca els ulls. Ja veuràs com de seguida t'adormiràs.

—És que ja fa estona que els tinc tancats i tot i així no puc dormir. Per què no m'expliques un conte?

—Ja te n'he explicat un, de conte. Ara has de dormir.

—Au, mare, explica-me'n un altre. Va, si us plau!

—Està bé, però aquesta vegada no serà un conte; t'explicaré la història de la rebesàvia de la rebesàvia de la rebesàvia de la meva rebesàvia.

—Uf, mare! Però quants anys fa d'això?

—Molts anys, Pina, fa molts anys! Era el temps en què aquí hi vivien homes, dones, nens i nenes que havien vingut de molt lluny, de més enllà del mar.

—Com es deien?

—Primer varen venir els grecs, i després els romans.

—I com ho saps tu, això?

—Perquè m'ho va explicar la meva mare, i a ella l'hi havia explicat la meva àvia... Aquesta història la coneixem perquè cada mare l'ha explicat als seus fills i a les seves filles perquè ells i elles també ho puguin explicar als seus.

—I també hi havia tots aquests pins amb aquestes pinyes tan bones per aquí?

—Aleshores només hi havia sorra. Aquests pins els hi han plantat fa molt poc.

—I doncs, què menjava?

—El que li donaven.

—El que li donava qui? A nosaltres ningú ens dóna res; al contrari, quan veiem que algú s'acosta fugim de seguida, cuita corrents, cap a dalt del pi més proper!

—Perquè nosaltres podem triar les pinyes que més ens agradin.

—I ella no ho feia? Ah! És clar! Si no hi havia pins! Però per què li donaven menjar? I qui li donava?

—Vols deixar de fer preguntes? Vols sentir la història o no?

—Sí, mare!

—Doncs vet aquí que l'Àvia Pina, com la coneixem a la família, vivia feliç i contenta saltant de pi en pi a la muntanya...

—Ah! Així a la muntanya sí que n'hi havia de pins!

—I tant! Molts més que ara! Doncs, vet aquí que un dia, va veure una pinya preciosa, preciosa. S'hi va acostar per menjar-se-la i tan bon punt la va agafar, va sentir una fressa. Es va girar i va veure que per allà on havia entrat hi havia una reixa de fusta. Va mirar al seu voltant, espantada, i es va adonar que no podia sortir per enlloc. Estava envoltada de reixes! L'Àvia Pina es va posar a plorar. Si que li sortiria cara aquella pinya! Al cap d'una estona, va sentir fressa de passes. Una mà va treure les fulles que hi havia al seu voltant i aleshores ho va veure clar: estava a dins d'una gàbia amb una nansa a dalt. Un home va agafar la nansa i es va acostar la gàbia a la cara. Quan va somriure, l'Àvia Pina li va poder veure les poques dents que li quedaven a la boca, totes ben negres. De cop, tot es va fer fosc: havien posat la gàbia dins d'un sac. Al cap de poca estona es va començar a moure, amb grans sacsejades i amb molta fressa. L'home cantava, devia estar content, i l'Àvia Pina estava molt espantada. No sabia on la duien, ni què li passaria. El cas és que entre els sotrac, les cançons de l'home i el cansament de tant plorar, al final es va adormir.

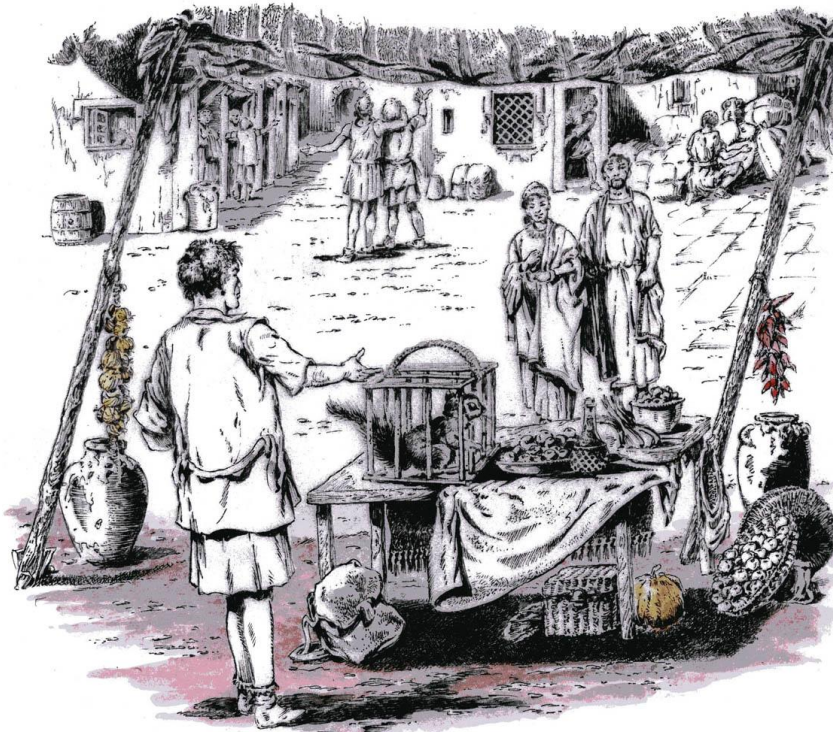
—Pobra Àvia Pina!

—La va despertar el soroll de molta gent. S'havien acabat les sotragades i les cançons. De sobte, una sacsejada forta i la llum del sol la va enlluernar. Es trobava en una plaça plena de gent que comprava a les parades que havien muntat amb quatre pals i unes teles blanques per a fer-se una mica d'ombra.

—On l'havien portat, mare?

—Aquella plaça, és la que tenim aquí al davant, filla. Havien portat l'Àvia Pina a Empúries!

—I què li varen fer?

—Ella estava dins la gàbia en una d'aquelles parades de la plaça. Així, doncs, la volien vendre, va pensar l'Àvia Pina! I ho va ben endevinar; al cap d'una estona, un home molt ben vestit va agafar la gàbia amb ella dins, va pagar a l'home desdentat i se la va endur cap a casa seva.

—Qui era aquell home, mare?

—Tingues un xic de paciència, que tot arribarà! Varen pujar per uns carrers estrets fins que varen anar a parar a un de més

ample, dalt d'un turonet, el d'aquí al davant. Varen entrar en una casa molt gran, amb un jardí envoltat d'habitacions molt maques, amb mosaics als terres i pintures a les parets.

—Què són mosaics?

—Són uns dibuixos fets amb trossets de pedres molt petits de colors diferents enganxats a terra.

—I totes les cases en tenen?

—No, només les dels que són molt rics! Però això l'Àvia Pina encara no ho sabia, i estava molt espantada. Amb això que varen entrar en una cambra on hi havia un nen i una nena. Aquell home els hi va dir:

—Tiberi, Gal·la, guaiteu quin regal que us he comprat!

—Oh! Quin esquirol més bonic! —va dir la nena.

—Moltes gràcies, pare —varen dir tots dos.

—L'Àvia Pina no se'n sabia avenir. Així que ella era un regal, com si se la pogués comprar i vendre i regalar com si res! Tan bé com estava ella corrent pels pins a la muntanya! Ara no hi podria córrer mai més. Sempre més hauria d'estar tancada dins d'aquella gàbia. I a sobre, aquella nena li havia dit "esquirol", quan era ben clar que ella era una esquirola. Què s'havien pensat!

—Pobra Àvia Pina! I què més va passar?

—En Tiberi i la Gal·la eren molt simpàtics i la tractaven molt bé. Li donaven pinyes molt bones, pinyonets, avellanetes... No, si pel menjar no es podia queixar, i els nens li deien moltes coses... els primers dies. Després, a poc a poc, es varen oblidar d'ella. El seu pare els feia molts regals i, de tants que en tenien, no sabien què fer-ne! Un dia els va portar un vaixell petit que feien navegar en un petit estany on recollien l'aigua de pluja; a la Gal·la, un dia li va portar fireta i una nina; a n'en Tiberi, un cercol i un estel; també els portava baldufes i io-ios i fins i tot, un carret petit perquè s'hi seguessin a sobre i els esclaus els passegessin!

—Què són esclaus?

—Persones que es compren i es venen...

—Com varen fer amb l'Àvia Pina?

—Una cosa així, sí. Els propietaris els poden obligar a fer el que ells vulguin: treballar, jugar amb els nens i les nenes, netejar...

—Si tenien tantes coses i fins i tot podien comprar persones, devien ser molt rics els pares d'en Tiberi i la Gal·la, no?

—I tant si n'eren, de rics! Ja se'n va adonar, ja, l'Àvia Pina. Fins i tot els portaven el menjar a casa. I així va ser com va conèixer en Màrius.

—Qui era en Màrius?

—Et pots esperar una mica? Ja t'he explicat que eren tan rics que fins i tot els duïen el menjar a casa. Doncs bé, una de les dones, la que els portava el peix salat i una salsa molt pudent que li deien *garum*, que la posaven a tots els plats que preparaven...

—D'on la treïen si era tan pudent, mare?

—Dels caps i de les tripes del peix que netejaven abans de posar-lo en sal.

—Ecs! Quin fàstic! I se la menjaven, aquesta salsa?

—Ja ho crec, els agradava d'allò més! Podem continuar, senyoreta?

—Sí, sí, continua, mare!

—Amb aquesta dona que els portava el peix salat i el *garum*, de vegades venia un nen. Cada vegada que venia, es passava l'estona mirant-se l'Àvia Pina, de lluny, perquè no s'atrevia a acostar-s'hi. Un dia, havien deixat la gàbia prop de la porta del darrera i, quan varen entrar la dona i el nen, aquest se li va acostar, va passar el ditet entremig dels barrots i li va amanyagar la cua.

—Aquest nen era en Màrius?

—Això mateix.

—I com és que l'Àvia Pina es va deixar amanyagar?

—Estava tan trista i la manyaga va ser tan dolça, que fins i tot li va agradar. Des d'aquell dia, cada vegada que venia, en Màrius estava tanta estona com podia amb ella; l'amanyagava i li deia coses, i l'Àvia Pina estava molt contenta. Tant, que ja esperava que entrés per la porta i,

tan bon punt el veia, començava a fer salts perquè la veïés i li anés a fer companyia. Un dia quan entraven, en Tiberi i la Gal·la varen veure en Màrius i, com que ja estaven tips de jugar tots dos sols, li varen dir si volia jugar amb ells mentre la seva mare deixava el peix salat. Quan ho va veure, l'Àvia Pina es va posar molt trista perquè va pensar que quan veïés tots els joguets que

tenien, també s'oblidaria d'ella. Varen anar a una altra habitació a jugar. Quan la mare va acabar, va cridar:

—Apa Màrius, vine que marxem!

“En Màrius hi va anar de seguida, però quan ja marxaven, va recular un moment per anar a veure l'Àvia Pina. I no saps que contenta que es va posar, perquè tot i haver jugat amb els nens, no s'havia oblidat d'ella.

—Hi anava molt sovint en Màrius a veure-la?

—Suposo que cada vegada que els pares d'en Tiberi i la Gal·la demanaven peix salat o *garum* a la seva mare.

—Però els dies que no hi anava, l'Àvia Pina devia estar molt trista!

—I tant, però escolta el que va passar. Un dia, en Tiberi i la Gal·la ja estaven esperant en Màrius per jugar una estona. Quan va arribar, va anar de seguida a veure l'Àvia Pina. En veure que tots dos estaven tan contents de veure's, els dos nens varen quedar molt sorpresos i la Gal·la va dir a en Màrius:

“—Que t'agrada l'esquirol?”

“—Molt —li va contestar en Màrius.

“La Gal·la va agafar el seu germà pel braç i se'l va endur a un racó. En veu baixa li va preguntar:

“—Tiberi, nosaltres amb prou feines li fem cas a l'esquirol, en canvi en Màrius sempre li diu coses. Per què no li donem?”

“—I què li direm al pare? Ja saps que ell ens el va regalar! —li va contestar en Màrius també en veu baixa.

“—Li podem dir... que s'ha escapat.

“—Li vols dir una mentida? Ja saps que no se'n diuen, de mentides! —va dir en Tiberi esglaiat.

“—És veritat, tens raó. Ja saps que no en diem mai nosaltres, de mentides. Però també saps que el pare no vol que juguem amb nens grecs, perquè nosaltres som romans; i encara li agradaria menys que li regaléssim coses nostres! —va contestar la Gal·la.

“—Vols dir que se n'adonaria que no hi ha l'esquirol? —va preguntar en Tiberi pensatiu.

“—Potser no, però... tinc una idea: perquè no li diem que volem fer un regal a un nen que no té joguines ni res? — va proposar la Gal·la tota excitada.

“—Doncs no és mala idea; i a més, és la veritat, no?”

“I aquí es va acabar la conversa. Es varen girar cap a en Màrius i el varen trobar jugant amb l'Àvia Pina. Es varen mirar, es varen posar a riure, satisfets per la idea que havien tingut i varen anar a buscar en Màrius per anar a jugar.

—I què va passar després? El pare d'en Tiberi i la Gal·la els va deixar regalar-li l'Àvia Pina a n'en Màrius?

—Tu què diries?

—Que sí... No?

—Doncs... ho has endevinat. Al cap d'uns dies, quan en Màrius va tornar a la casa amb la seva mare, en Tiberi i la Gal·la ja l'estaven esperant i li varen preguntar:

“—Màrius, oi que t'agrada molt l'esquirol?”

“—Ja us vaig dir que sí! —va contestar en Màrius tot amanyagant l'Àvia Pina.

“—T'agradaria endur-te'l a casa?”

“En Màrius va quedar glaçat. Semblava que no podia reaccionar. Quan va contestar, ho va fer quequejant:

“—Vo-vo-vo-voleu dir qu-que me'l deixaríeu emportar uns dies?”

“—No, volem dir que li hem demanat permís al pare i ens ha dit que te'l podem donar com un regal —va contestar la Gal·la

“Si haguessis vist la cara que va posar en Màrius! Estava tan content, que es va abraçar als dos germanets, amb els ulls brillants, donant-los les gràcies!

“—Moltes gràcies! No sabeu que content que estic! Per a mi sol! Però... de debò que és un regal?”

“—Sí, home, sí, de debò —li va dir en Tiberi— i estem molt contents de veure que t'ha agradat tant!

“Quan va sortir la seva mare, en Màrius li va ensenyar la gàbia amb l'Àvia Pina a dins i li va explicar que era un regal que li havien fet en Tiberi i la Gal·la. La mare, es va quedar tota parada i va preguntar als dos germans:

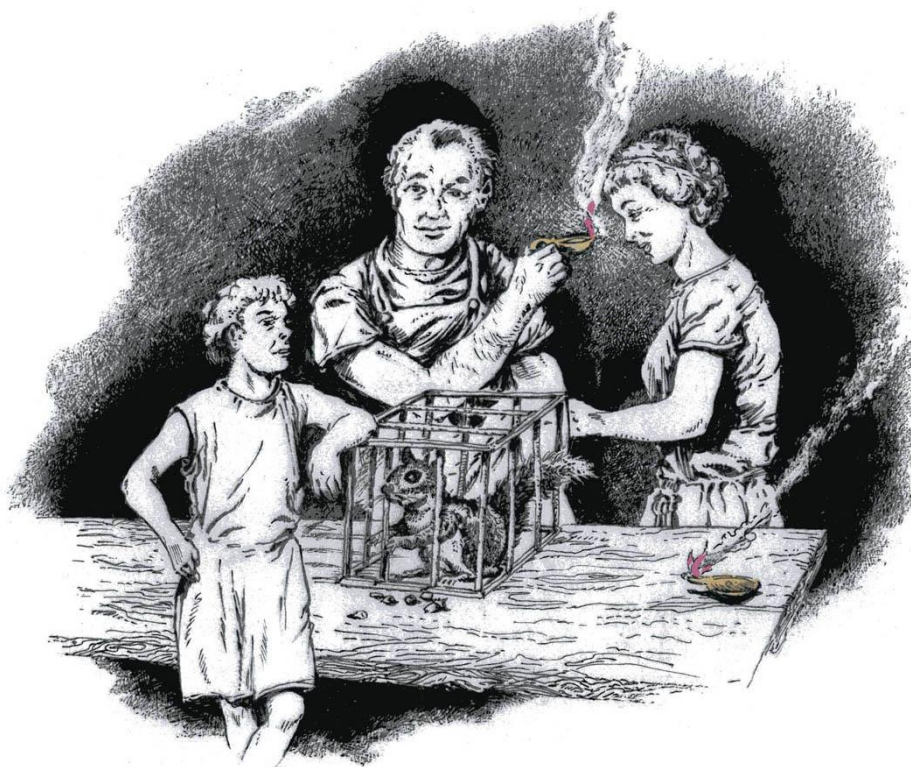
“—Segur que el vostre pare us ha donat permís per a regalar-li?”

“—Segur. Si no, no ho fariem. No diem mai mentides, nosaltres —va contestar en Tiberi molt seriós.

“I així va ser com en Màrius, molt content, va agafar la gàbia amb l'Àvia Pina i, donant l'altra mà a la seva mare, se'n varen anar cap a casa. En Tiberi i la Gal·la els varen veure marxar; en perdre'ls de vista, es varen mirar als ulls i varen somriure: estaven molt contents d'haver pogut fer feliç a n'en Màrius. Aquell dia no l'oblidarien fàcilment cap dels tres nens.

—I l'Àvia Pina, mare, estava contenta?

—Tu diràs! Però no es va creure el que sentia fins que va veure que en Màrius agafava la gàbia i se l'emportava amb ell. Aleshores va pensar per fi tindria algú que estaria per ella i no hauria d'estar tot el dia sola, només esperant els pocs moments que el seu amic la podia anar a veure. I realment li va canviar la vida. En comptes d'aquella mena de palau tot ple de patis i jardins, amb mosaics a terra i pintures a les parets, ara vivia en una caseta; a la planta baixa hi havia la *taberna*, una botiga on la Safo, la mare d'en Màrius, venia peix salat, amb una petita rebotiga al darrera i una habitació al primer pis. No hi havia ni mosaics ni pintures, ni tants de requisits per menjar, però aquí se l'estimaven i per això l'Àvia Pina era molt més feliç ara que abans. En Màrius, fins i tot li va posar nom. Com que el seu pare li va dir que era una femella i que normalment vivia en els pins, un bon dia li va dir:

“—Des d'avui, et direm Pina.

—Així, el meu nom ve del que li va posar en Màrius?

—Sí, filla, mira't tu si en fa d'anys que aquest nom es va conservant a la família. Des de l'època de l'Àvia Pina! Doncs bé, en Màrius no la deixava mai sola: se l'emportava a tot arreu amb ell. Va aprendre's de memòria tots els carrers de les Empúries, sobretot els de la vila nova grega, que era on més es movien en Màrius i la Safo: la factoria de salaons, on treballava en Semònides, el pare d'en Màrius; el *macellum*, just davant de casa seva, on anaven a buscar l'aigua a la cisterna pública; l'*àgora*, que era la plaça de la vila, on es muntaven les parades del mercat cada vegada que arribava un vaixell al port i on havien posat l'Àvia Pina a la venda i el temple d'*Asklepi*, el déu de la medecina, on anaven a fer ofrenes perquè els mantingués una bona salut. Sovint també anaven a la ciutat romana, ja fos a veure l'Artafernes, l'oncle d'en Màrius que tenia una *thermopolia* —que era una mena de botiga on venien menjars precuinats— o a portar peix salat del que venia la Safo a alguna casa que li havien encarregat. Passaven la porta de la muralla...

—Què és la muralla, mare?

—Abans, quan construïen una ciutat, l'envoltaven d'una paret molt alta: era la muralla. Només hi havia algunes portes i totes les tancaven a la nit. Així, si algú els volia atacar, els era molt difícil poder arribar fins les cases i la gent que hi vivien. A més, els era molt fàcil de vigilar

qui entrava. Una

vegada que l'Àvia Pina havia sortit a passeig amb en Màrius i la Safo, varen veure que hi havia tot un seguit de gent que volien entrar per la porta i els soldats només deixaven passar els que vivien a la ciutat i prou.

Els forasters, havien d'explicar molt bé el que hi venien a fer abans que els deixessin entrar.

—I cada nit tancaven les portes?

—I tant, estaven tancades des de la posta fins la sortida del sol.

—Devien ser molt grans, no?

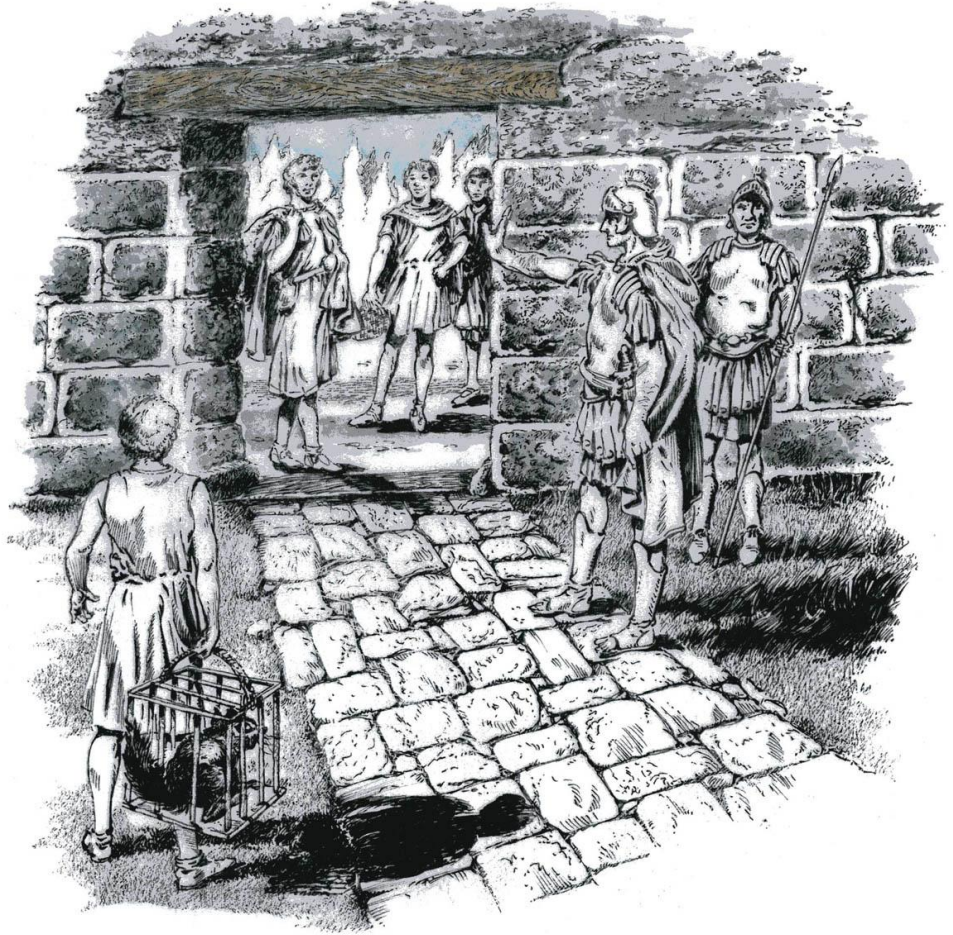
—Tu diràs: molt grans i molt fortes, perquè no les poguessin trencar ni enfonsar des de fora. Doncs, com et deia, passaven la porta de la muralla i, tot passejant pel *cardus maximus*, que és un dels carrers principals, arribaven al *forum*, la plaça de la ciutat romana, on es trobaven tota la gent a passejar o a fer petar la xerrada, i on els nens i les nenes anaven a jugar.

—En Màrius també jugava amb ells?

—De vegades, però normalment anaven a l'*àgora*, amb els seus avis, perquè ells eren grecs i els quedava més a la vora de casa seva.

—Quines joguines tenia en Màrius?, perquè abans has dit que en tenia molt poques.

—Realment era així. A casa seva no tenien gaire diners i no n'hi podien comprar. Sovint se les havia de fabricar ell mateix o aprofitava materials que s'havien de llençar. De vegades agafava algun tros de tronc que tenia la forma de carretó i el lligava a l'extrem d'un cordill per a poder-lo passejar; altres vegades, arrodonia fang per a fer-se bales i poder jugar amb altres nens amics seus; la seva mare li va guardar uns ossets que en deien *tabes* i que es feien servir de maneres diverses, per poder fer dos o tres jocs diferents; una vegada, el seu avi li va regalar un cavall...

—Un cavall!

—Sí, que li havia fet ell mateix: va tallar una canya i, al capdamunt, li va afegir un tros de fusta en forma de cap de cavall. Aleshores, en Màrius es posava la canya entre les cames i es posava a córrer com si anés muntat dalt d'un cavall de veritat.

—Doncs també tenia molts joguets ell!

—A la seva manera en tenia molts i es divertia més que els dos germanets romans que en tenien molts més, però de tants que en tenien, no sabien què fer-ne. A més, amb els seus amics i amigues també jugaven a altres jocs que no necessitaven res, com ara parells i senars, o a endevinar quants dits ensenyarien entre tots, a cuït i amagar, a

tocar i parar o li posaven una bena als ulls a qui parava i havia d'endevinar a qui havia agafat.

—Si eren tants amics, també es podien deixar coses entre ells.

—I tant que sí. Un amic seu tenia una pilota i tot sovint es trobaven a l'*àgora* o al *fòrum* per a jugar a botar-la o a passar-se-la. Una nena tenia una corda del seu pare que era traginer i quan no l'havia de fer servir per a lligar la mercaderia a sobre dels burros, li deixava; aleshores podien jugar a saltar a corda o a estirar-la. En Màrius tenia molta força i quan feien els equips per estirar la corda, tots volien anar amb ell perquè així era gairebé segur que guanyarien.

—I l'Àvia Pina?

—Ella? Feliç i contenta. Tota la família se l'estimava molt i l'amanyagaven i li explicaven coses. Només trobava a faltar els seus pins i els amics i amigues que havia deixat a la muntanya. Es deurién pensar que ja no la veurién mai més; ella també n'estava segura d'això. De vegades, en Màrius se la quedava mirant i, amb cara de pena, li deia:

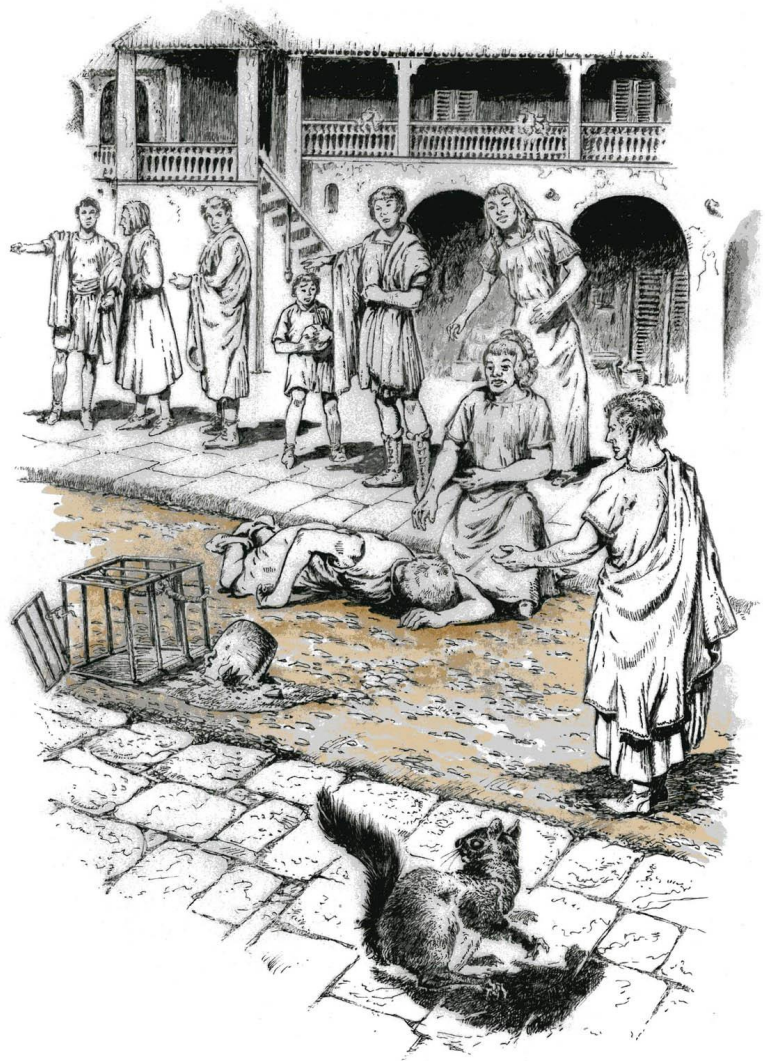
—Pobreta Pina, em fa llàstima veure't dins de la gàbia. Si em pensés que no t'has d'escapar et deixaria sortir. Però si marxessis jo em quedaria molt trist sense tu!

—I al final la va deixar marxar?

—Vet aquí que un dia, la Safo va enviar en Màrius a portar el dinar al seu pare, a la factoria de salaons. Com sempre, es va emportar l'Àvia Pina. Quan estava a mig carrer, va ensopegar amb una pedra i va caure a terra. Es va trencar l'olla amb el menjar, que va quedar tot escampat per les pedres i la gàbia, en caure a terra, es va obrir. L'Àvia Pina, en veure la porta oberta va sortir de la gàbia i es va esmunyir entre els peus de la gent que s'havien aturat al voltant d'en Màrius. Es va girar un moment en la seva fugida, perquè li feia por que el seu amic no s'hagués fet mal, però va veure que l'havien ajudat a aixecar i que la Safo ja era al seu costat consolant-lo per haver trencat l'olla i per haver perdut l'Àvia Pina. Més tranquil·la va continuar la fugida fins haver passat la porta de la vila. Una vegada fora, es va amagar en un forat entre dues grans pedres de la muralla. Què faria ara? Era tota sola en un lloc que no coneixia. On aniria? On podria trobar pins, avellaners, alzines o noguers? I si apareixia algun gorjablanc o algun astor? Quina por!! Es feia fosc i l'Àvia Pina cada vegada estava més arrodonida al seu forat... fins que a la fi es va adormir.

“Es va despertar l'endemà al matí a trenc d'alba. Tota la nit havia estat somniant amb en Màrius. Les seves paraules es repetien una vegada i una altra dins del seu cervell: “Si marxessis jo em quedaria molt trist sense tu!”. En Màrius s'havia portat molt bé amb ella. Però si hi tornava, la tornarien a posar dins la gàbia... La gana apretava. Va sortir del forat i es va allunyar una mica de la muralla. Quina sort! Hi havia un noguer! S'hi va enfil·lar cuïta corrents i va començar a menjar unes quantes nous. A més, també hi havia un niu de cadenera. Hi va treure el nas: hi havia tres ous. Si se'n menjava un tampoc seria tan greu, la cadenera continuaria tenint dos ous i ella hauria fet un bon àpat. Després d'uniques quantes nous i un ou de cadenera, li varen retornar les forces. Des de dalt del noguer albirava un alzinar una mica més enllà, i si hi havia alzines, hi hauria glans. Trobaria a faltar les pinyes, però de menjar no n'hi faltaria. Però continuava sentint les paraules d'en Màrius: “Si marxessis jo em quedaria molt trist sense tu!”.

—Què va fer a la fi, mare?

—Quan es va fer fosc i ja havien tancat les portes de la vila, es va enfil·lar per les grans pedres de la muralla i va tornar a casa d'en Màrius. Va entrar per una escletxa de la porta i va anar fins on dormia el seu amic. El va trobar despert. Quan la va veure va obrir uns ulls com unes taronges.

“—Has tornat! —li va dir molt content.

“L'Àvia Pina no sabia com explicar-li el que volia. A ella li hauria agradat poder estar amb ell però, alhora, poder córrer pels arbres i estar amb els seus amics i les seves amigues. Com si l'hagués entès, en Màrius se la va mirar molt seriós i li va parlar com si fos un home gran:

“—Jo em pensava que ho tenies tot, però ahir vaig veure que no era així. Els pares, els avis i jo, t'estimem molt, et donem bon menjar, et netegem la gàbia, et rentem i et pentinem el pèl, t'amanyaguem i t'expliquem coses. Sembla que t'agrada i em pensava que eres feliç. Però si te n'has anat és perquè no en tens prou. Estic segur que t'agrada tant estar amb nosaltres com a nosaltres estar amb tu; que t'agrada tant que t'amanyaguem com a nosaltres fer-te moixaines, però he vist clar que et falta alguna cosa. A mi tampoc m'agradaria estar tot el dia ficat a dins d'una gàbia, però més que pogués viure com un rei. Entenc que vulguis córrer lliurement pel camp, pujar als arbres i menjar el que et vingui de gust. Potser trobaràs amics i amigues com tu i encara no fa tant de temps que estàs engabiada com per no recordar-te del que és ésser lliure. Vés, corre, però vine'ns a veure, de tant en tant, si et plau!

“I en Màrius li va fer un petó i la va deixar a terra.

—Què va fer, aleshores, l'Àvia Pina?

—Va saltar sobre el llit d'en Màrius, hi va fer un parell de voltes corrent, després se'l va quedar mirant un moment, va moure la cua dient-li adéu i se'n va anar per la mateixa escletxa de la porta per on havia entrat.

—En Màrius es degué quedar molt trist!

—Però es varen tornar a veure. De tant en tant, l'Àvia Pina escalava la muralla a la nit per anar a casa d'en Màrius i, quan ell va ser més gran i podia sortir sol a fora les muralles, també l'anava a veure als boscos de les rodalies.

—Així es va quedar a viure per aquí Empúries.

—Sí, així podia estar a la vora del seu amic. A més, va fer amics i amigues entre els esquiroles que també s'havien escapat d'altres gàbies de les Empúries.

—Per què dius “de les Empúries”, mare? No es diu Empúries i prou?

—Fixa't que diem Empúries, no Empúria, com li deien els grecs al principi, i que vol dir mercat, que és el que

hi havia al principi de tot. En l'època de l'Àvia Pina, hi havia tres ciutats aquí: la ciutat antiga, la primera que els grecs havien fundat on ara hi ha Sant Martí d'Empúries, que aleshores era una illa, i que anomenaven *palaiapolis*; la ciutat nova que varen construir uns anys més tard a terra ferma, que és on vivia en Màrius, i que anomenaven *neapolis* i, finalment, la ciutat romana, que havia substituït el primer campament que havien construït els romans quan varen desembarcar aquí per primera vegada, i és on vivien en Tiberi i la Gal·la.

—Ah! I després què li va passar a l'Àvia Pina?

—Que varen viure tots molt feliços menjant anissos.

—Oh, no, mare, ja s'ha acabat?

—Et sembla poc? Has vist on és ja la lluna? Corre, acluca els ulls i a dormir, que és tardíssim!

Tantes emocions l'havien deixat rendida i els ulls se li varen tancar tot sols de seguida....

Camp d'aprenentatge **Empúries**